

NoMMoN, el sentit d'una creació col·lectiva

La filòsofa Marina Garcés, en el seu darrer llibre, *Escola d'aprenents*, escriu: "Tota escola hauria de tenir un cartell a la porta que digués: qui no estigui disposat a no saber, que no passi d'aquí. Els mestres tampoc. Només així sabran de veritat el que saben". I continua: "Allò que ignorem està ple d'altres sabers i d'altres forma de vida possibles i tot allò que creiem saber està carregat de moltes ignoràncies: prejudicis, secrets, interessos ocults, etc. Per això el coneixement i la ignorància no són una dicotomia, sinó una polaritat en tensió. La seva relació no ha de ser de combat, sinó d'aliança generativa. La llum i l'ombra no s'oposen sinó que es necessiten. (...) Pensar per un mateix consisteix a poder elaborar una consciència del món a través de la pròpia existència".

És des d'entendre la consciència com a plec entre el dins i el fora de cadascú de nosaltres, des del llinar on es situa, que l'autora ens remet a un altre referent: Lev Vigotsky, autor que identifica la gènesi sociocultural de la ment a partir del diàleg tràgic i conflictiu entre el cervell i les mediacions culturals que el conformen. Un cervell al que David Bueno, neurocientífic, atribueix la neotènia, una característica que consisteix en que guarda la seva immaduresa en edat adulta, la qual cosa el fa un òrgan que mai no arriba a ser ben bé ell mateix i que la seva naturalesa no és finalista sinó relacional. I encara cita a Bartra, antropòleg, que situa la gènesi de la consciència en un *entre* i la possibilitat de ser un mateix com l'efecte de l'evolució i la interacció.

A Xamfrà, reflexions com aquestes ens remouen i ens plantegen el repte constant d'aterrar-les.

Una de les vies per fer-ho, ha estat sempre la cocreació d'espectacles amb la voluntat de commoure i sacsejar a qui els fem i a qui els veu i/o escolta.

Aquest juny hem estrenat MoNNoM, una nova creació col·lectiva, per preguntar-nos sobre què és per cadascú el Mon..., el que tenim i el que voldríem

Perquè potser...abans que hi fóssim, ja era...però no tenia NOM...

Tot just començar l'espectacle vam projectar la introducció amb un text que s'allunyava en la foscor, com el mític inici de La Guerra de les Galàxies:

*Al principi va ser la
IN
la Intel·ligència Natural*

*La IN va sorgir del caos,
escoltant l'atzar i acollint l'imprevist
I entre les infinites connexions possibles del caos,
la IN va començar a articular combinacions més estables.*

*Algunes d'aquestes combinacions van començar a reproduir-se...
Potser així va començar a girar la roda de la vida?*

*I d'entre tota la vida
uns éssers van ser capaços de posar
NOM al MON:
els hommo.*

*L'humà, a qui la IN va fer capaç de fer-se preguntes
i inventar llenguatges cada vegada més complexes,
per compartir les preguntes amb altres humans.*

*L'humà, que va desenvolupar, així, el seu tresor més preuat:
la CONSCIÈNCIA,*

*La consciència que havia d'ajudar-lo a construir
un MON habitable, respectuós, sostenible...*

*Però, aleshores, alguns humans es van creure els amos de la IN i van sentir
el PODER de dominar la TERRA
per fer-hi el MON que coneixem avui.*

*Va ser aleshores quan va emergir la darrera
RESISTÈNCIA possible:
LA RESISTÈNCIA DE LES CONSCIÈNCIES*

A Xamfrà ens hem preguntat si allò que hem anomenat Món, en singular, potser inclou tants plurals com persones l'habitarem...

I hem preguntat als infants i als joves, què els indigna d'aquest món i què proposarien per canviar-lo. Ho hem fet per no deixar de sacsejar-nos, colpir-nos, commoure'ns...

"En l'aire commogut...", és una de les exposicions d'enguany del CCCB (que podeu visitar fins al setembre de 2025), en la que les mirades dels infants són el fil d'Ariadna al llarg de tot el recorregut..., i potser un fil invisible l'ha connectat amb el procés de creació que hem viscut a Xamfrà durant aquest curs.

Només d'entrar a l'exposició podeu llegir:

Els nens no estan cecs davant del nostre món, del seu caos. Sovint li tenen por. I amb aquesta por, que potser no miren el món millor que nosaltres, els adults? I això no és perquè miren alhora, el més aprop possible del que és real i des del més profund de la seva imaginació

No us la perdeu!

Deia Passolini que el seu primer record d'infant va ser una cortina blanca...i que aquella cortina va transmetre-li una idea de Món on tothom era benpensant, idealista, trist, escèptic, una mica vulgar...i com ell deia, en una sola paraula: un petitburgès.

Així...

Quin és el Món per un infant que, en lloc de la cortina, el primer que ha vist és el sostre d'uralita d'un camp de refugiats?

Quin és el Món per un infant que neix avui a Barcelona, en una família que ha estat desnonada i malviu en una sola habitació?

Quin és el Món per un infant que neix avui a Gaza?

Quin és el Món per un infant que neix en algun poblet congolès, on els seus germans grans baixen cada dia a les mines de coltan?

Quin és el Món per un infant que neix en una pastera al mig del Mediterrani?

I quin és el nostre Món? El de la cortina blanca?

I quin Mon volem pels nostres fills i filles? I per tots els fills i filles del Món?

Des de Xamfrà volem despertar consciències, començant per les nostres. I ho fem des del joc i l'aventura de crear junts, juntes, juntis..., perquè, com diu l'Àlex, xilè de naixement i Barceloní d'adopció: "acá estamos todos".

I segurament, com deia l'enyorat Pepe Múgica, haurem volgut canviar el món i no canviarem "un carajo"... però, com també deia el Pepe: no deixarem mai de lluitar i d'intentar-ho. I ho seguirem fent, any rere any, posant-nos, nosaltres mateixes i al nostre Món davant del mirall.